



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## **Universitätsbibliothek Paderborn**

### **Ivdx Magistratevs Senator**

**Zype, Franciscus van der**

**Antverpiæ, 1633**

Cap. XVIII. De Legatis.

**urn:nbn:de:hbz:466:1-14280**

## CAPVT XVIII.

## De Legatis.

**F**idei obseruantia maximè elucet in Legatis, qui eo  
 ipso quo legantur, fide publicâ à iure gentium muniun-  
 tur: eoque sunt inuiolabiles. *Rarum*, inquit Tac. lib. 1.  
*etiam inter hostes, vt Legatus Pop. Rom. Romanis in castris sanguine suo*  
*altaria Deum commaculauisset. vt iustissimè simul & seuerissimè*  
 Dauid ultus sit iniuriam Legatis suis ab Anon illatam 2. Reg.  
 c. 20. qui dimidiam barbæ eorum rasit, & præscidit vestes eo-  
 rum medias, vsque ad nates, & dimisit eos, suspicatus ad ex-  
 plorandum regnum venisse, prætextu condolendi lugenti  
 mortem patris. Rectiùs Romani cùm Tarquinij regis Legati  
 rebellionem suscitare in vrbe tentassent, *Quanquam*, inquit  
 Liuius lib. 2. *visifuerint commisisse, vt hostium loco essent; ius tamen*  
*gentium valuit, vt ne quidem delinquentes, etiam maiestatem*  
 Regis aut Populi ad quem mittantur offendentes, ab eo pu-  
 niantur. Id quidem pro animi generositate: sed si iuris gen-  
 tium rigor attendatur, nullum ancile protegere potest Lega-  
 tum, in ipsum ad quem legatur molientem; multo minùs, si  
 quid re ipsâ attentarit: Sed id in vsu fuit Romanis, vt qui in-  
 grati essent, vel quorum legatio displiceret, mox Vrbe, pau-  
 cos infra dies Italiâ, dein Imperio excedere iuberent, & comi-  
 tes darent.

Sanè Legatorum securitas, iure gentium sancta, & ci-  
 uili laudata est, l. ult. D. De legationibus. etiam exardescente  
 interim fortè bello, l. 7. D. de vi publica. quod eorum liberta-  
 tem non minuit, dict. l. ult. l. sanctum, D. de rerum diuis. vt nec re-  
 presaliæ in ebs licitè concedantur: eaque securitas obtinet,  
 quamuis nullâ partium conuentione, pacta sit, nata, vt dixi-  
 mus, ex iure gentium. adeoque semper vt ad eundi ita & re-  
 deundi libertatem includit. l. 3. C. de nauiculariis lib. 11. quam  
 malè Bellus etiam saluis conductibus denegat, l. de salu. conduct.

Securitas Legatorum etiam comites complectitur. Gentil.  
 de legat. l. 2. c. 15. & æqualis quidem, quando socij sunt, vel  
 ministri à mittente Legato additi. Ceterum ab ipso assumpti,  
 non mox mittentis priuilegio tuti sunt, si quid grauius acci-  
 dat; forum tamen & priuilegia cùm Legato fortiuntur. vnde  
 & comites Legatorum Reip. causâ abesse censentur, atque à  
 mune-

1.

Ex fide pu-  
blica inui-  
labiles.

2.

An etiam  
delinquentes.

3.

Etiam cõ-  
mites.

muneribus vacant. *l. abesse. D. Ex quibus caus. maior. l. 12. D. de vacat. & excusat.* immunitatem à vectigalibus habent, pro iis rebus, quas legationi conuenientes deportant.

4. De non pulsandis Legatis mentionem facit dicta *l. ult. sed* quolibet iniuria continetur, seu facti, vt barba Legatis David semirasa à rege Ammonitarum. quam ille gente ad interuentionem deleta, ultum iuit. seu verborum contumelia, vt Corinthiis & Mithridati bellum Romani intulerunt, quod eorum Legati superbius essent appellati. Alia habet Gothofred. *d. l. ult.*

5. Porro Legatum iis esse inuiolabilem ad quos mittitur, liquidum est: an etiam aliis, non item. eorum enim respectu priuatus censetur. eoque minus Legatorum ius læditur si ad hostem mittatur. & vetera sunt apud Romanos aliosque, exempla eiusmodi Legatorum interceptorum. & sub Carol. V. Legati Francisci I. cum pernicioso Christiano orbi mandatis ad Turcam, Caroli communemque omnium hostem, missi interempti sunt. super qua re Galli alium exclamarunt quasi gentium iure læso, sed perperam. An aliquid ex induciis tunc inter Carol. & Franc. pactis per id læsum sit, & an vterque læserit, Carolus eam cæde iussa aut non vindicatam, vel deditis percussoribus: Franciscus eam legatione, quæ mandata induciis aduersaria contineret, seu alias;

*Historici certant & adhuc sub Iudice lis est.*

Tutius ergo faciunt Legati extra mittentium, eorumque ad quos mittuntur, territoria iter facturi, si saluum conductum ac transitum innoxium obtinuerint. Generosiùs etiã fecerint Principes qui Legatos sine cæde reiecerint vel transitu prohibuerint. maximè si ad Principem non hostilem profiscantur, sine noxa generosè dimittuntur, quos nil hostile molientes jus belli vindictæ nulli subiecit: & quamquam necius Legatorum eos tueatur, quod relatiuè inter mittentem & eum ad quem mittitur constituitur, tamen dum neuter inter hostes est, nec hostilia mandata perferuntur, securitas & transitus debetur, vt cuilibet peregrinanti. sic Albertus Pius Missum ad Batauos à Turca hinc interceptum innoxium dimitti iussit; vetuit tamen ne hinc rediret.

6. Quod si porro violati sunt Legati, meritò violatores pœnas solunt. *Si ciuis pulsatus erit, actio iniuriarum est: si Magistratus, Maiestatis: si Legatus, bello, & iure gentium agitur.* ita Fabius. Ius hinc gentium accipio solemnem deditioem eorum, qui læserint. ea frequens apud Romanos iam inde à Romulo, qui dedendos

dendos censuit qui Laurentium Legatos violauerant, sed ob-  
sistens Tatius ipse post ad sacrificia Lauinij cæsus est. exinde  
Romulus absentibus aquâ & igni interdixit. Laurentes Tati  
percussores Romulo dederunt. Porsena cum inter Tarqui-  
nios & Romanos quasi arbiter cognosceret, ac Tarquinij Le-  
gatos ad Porsenam interceptissent, Tarquinos Româ iure  
eictos pronunciauit, quasi causâ cadant, qui ius hoc gentium  
violant. Q. Fab. & Cn. Apronius ob pulsatos Legatos Apol-  
loniæ senatus dedit Legatis. & L. Minutius Myrtilus &  
L. Manlius à Prætoribus Urbano dedit Legatis Carthaginensi-  
bus, quos pulsauerant, & Carthaginem auerti.

Deditione eorum qui læserunt, satis fit juri gentium. & pla-  
cantur Numina. deditio antequam fiat, dediti constare de  
illata iniuria oportet. tum porro is, cui fit deditio, cognoscit  
quantum demeriti sint, quo supplicio digni, an potius laudem  
clementiæ affectare velit deditis vivere beneficio suo iussis res  
autem ob quas Legati iuerant, Marte suo ulterius decurrunt.

Falsus Legatus nullo beneficio, sed supplicio dignus est. 7.  
Scipio tamen captiuos qui ex necessitate nomē Legatorum fal- Falsi seu nō  
Legati tui  
non sunt.  
so sumperant dimisit inuiolatos, *ut Romani Imperatoris potius  
decepta fides (inquit Valerius) quam frustra implorata videretur.* Sic  
idē Scipio Legatos Carthaginē Româ redeuntes interceptos,  
quamuis Carthaginenses Romanos violassent, dimitti iussit.  
tamen si iure in eos id statui, quod in alios statuissent, & fran-  
genti fidem fides frangi posse videretur. *Non enim, inquit apud  
Polyb. tam inspicere oportet, quid meruerint Carthaginenses, quam quid  
deceat Romanos.*

Vsq̄ue ad renunciationem porro actorum Legatus inuiolabi- 8.  
lis est, externis quidem iure gentium, ciuibus autem iure pu- Vsq̄ue ad  
renuncia-  
tionem.  
blici muneris. instar Magistratus, quem qui lædit, Maiestatem  
offendit. maximè quia summè Reip. interest, ex Legatis intel-  
ligi, quæ ab eis acta sunt.

Populo in partes secedente qui vtrò citroque commeant 9.  
tuti etiam esse debent. sic Legationes à Cinna ad Syllam: ad Etiam inter  
ciues.  
Marium: à Pompeio ad Cæsarem: ab Octauiio ad Antonium,  
& vice versâ. & hos temerare, Tacito est violare ius gentium.  
ignominiosa hæc quidem fateor aliquando sunt: sed sæpè ce-  
dendum tempestati, & contrahenda carbasa, vt naus salua  
nauiget. sed & subditorum quamuis Legati violari nō debent  
in seditione fortè missi. vt Porsena Legatos Romanorum à Tar-  
quinio violatos abiudicatis ei postulatis vindicauit. quamuis

Tar-

Tarquinij Romanos subditos adhuc allegare possent, & rebelles.

10. *Violatori-  
bus sacris  
interdici-  
tur.* Iis qui legationibus obsistunt sacris interdicitur iure sacro. *Vigilat Iustitiæ oculus sempiternus vlticesq;* Legatorum *Dir. e. S. Martinus* Papa ob violatos Legatos suos & in insulas relegatos à Patriarcha Constantinop. Romæ coacto Concilio Patriarcham anathemate ferit. ex quo nata causa eius martyrij.

## CAPVT XIX.

### De Cursu Publico.

1. *Quibus in-  
re permis-  
sus?* Legatis præsertim vt ferè sunt hodie, quasi exploratori-  
bus maximè subseruit cursus publicus. adeoque non  
permissus olim passim, sed iis qui Legati de diuersis  
Gentibus ad Principem properabant. *l. his. C. de curs. pub. &*  
*ducibus in Prouinciam sibi decretam proficiscentibus, l. nemo*  
*ibidem.* vel quibus Principes, Præfecti-prætorio, aut Magistrî  
Officiorum *l. 9. ibid.* faciebant potestatem. *Euectiones*, inquit  
Constant. *in l. 3. d. tit. ab omnibus postulentur, & tam Iudices quàm*  
*custodes publici cursus minimè transire patientur, antequam feriem eue-*  
*ctionis aspexerint.* sed & Iulian. *l. 4. & 2.* euectionis datæ for-  
mam & licentiam non excedi mandat. Hodie veredis vtun-  
tur ferè quibus lubet sumptum soluere, sed olim prouinciale  
onus publicum erat. imperabantur enim tot iumenta quot  
necessaria erant pro locorum situ, & itineris qualitate. Vnde  
angariam dixerunt Græci, quæ per viâ basilicâ, & cursum pu-  
blicum ducitur. parangariam, quæ per alias. Hinc & bastaga  
*l. 3. C. de cohort. & pia embola l. iubemus nullâ C. de sacrosanct. Eccl.*

2. *Vel mori-  
bus?* Hodie exactior est cursus publicus dispositis per certa in-  
terualla equis, in omnem horam paratis. qui quaquà versum  
lubeat currant, & exiguo tempore magna spâtia nuncij per-  
nolescent. quod quanti in omnem causam interlit nemo ignorat.  
celeritas summum momentum rebus prosperè conficiendis  
sæpè attulit. summam Alexandri Magni eam virtutem fuisse  
historiæ tradunt. nec minimâ illius, qui de se scripsit, *Veni, vidi,*  
*vici.* Ludouicus XI. Gallix rex, qui fere patrum æuo cursum  
veredariorum dispositis per loca equis volantium inuenit vel  
restituit, eâ tunc arte aduersus Belgas & Burgundos, & pu-  
pillam Principem caeso ad Nanceium Carolo Audace præua-  
luit, vt ducatum Burgundiæ inuaserit, & ad posteros in hunc  
diem

3. *Nunc ex-  
actior.*